

ІНСТИТУЦІОНАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОСУВАННЯ ПРИНЦИПІВ ЦИРКУЛЯРНОЇ ЕКОНОМІКИ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

В умовах воєнного стану для України необхідність підтримки й розвитку потенціалу національної економіки обумовлює доцільність пошуку нових резервів та ресурсів. Саме дотримання ключових принципів циркулярної економіки дозволить забезпечити досягнення такої мети.

Певні кроки на шляху розбудови інституціональних передумов впровадження принципів циркулярної економіки в Україні вже здійснені. Зокрема, Планом для 2024-2027 років Ukraine Facility [1] передбачається:

- прийняття Стратегії впровадження принципів циркулярної економіки та Плану дій; прийняття Національного плану управління відходами в Україні до 2033 року (реформа 5 компоненту I «Розбудова циркулярної економіки»);
- залучення інвестицій в пов'язані із критичними сировинними ресурсами сфери, до яких віднесено циркулярну економіку (п. 3 Загальні інвестиційні потреби та можливості у 2024-2027 роках);
- поступове запровадження обов'язкової звітності ESG, що «сприятиме сталому розвитку промисловості, залученню інвестицій, переходу до циркулярної економіки» (реформа 3 компоненту I «Використання сучасних технологій видобутку та інтеграція України в сучасні переробні ланцюги створення вартості»);
- зелена трансформація України через здійснення реконструкції на основі «зеленого, циркулярного, природозберігаючого підходу» (розділ 15 «Зелений перехід та охорона довкілля») та інші.

Відповідно до урядових програмних документів циркулярна економіка є одним із інструментів мінімізації витрат на відбудову та реконструкцію, оскільки це потребує суттєвих обсягів природних ресурсів, видобуток та використання яких в сучасних умовах може призвести до посилення вже завданої шкоди природним екосистемам [1, с. 337].

В умовах євроінтеграційних процесів в Україні доцільно спиратись на інституціональний досвід ЄС із запровадження принципів циркулярної економіки. Про важливість приведення вітчизняного нормативно-правового поля у сфері запровадження принципів циркулярної економіки у відповідність до законодавства ЄС (European Green Deal; EU Eco-Management and Audit Scheme; EU Ecolabel Regulation) також відмічають представники Європейської Комісії у звіті про прогрес України на шляху до набуття статусу держави-члена за 2023 рік (Communication on EU Enlargement policy 2023) [2].

Механізм запровадження принципів циркулярної економіки в ЄС включає в себе:

- нормативно-правове забезпечення (Європейський зелений курс (The European Green Deal; Директива 2009/125/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 21.10.2009 щодо встановлення вимог до екодизайну для товарів, пов'язаних із енергетикою; Регламент (ЄС) № 66/2010 Європейського Парламенту та Ради від 25.11.2009 про екологічне маркування в ЄС; Новий план дій ЄС щодо циркулярної економіки; Повідомлення Комісії про Спільку ринків капіталу для людей та бізнесу – новий план дій та ін.);

– галузеві спеціальні політики (заходи ЄС з поводження: із пластиком; відходами та повторним використанням; критичною сировиною та інші);

– інструменти реалізації політики у сфері циркулярної економіки (EU Ecolabel; European Circular Economy Stakeholder Platform; Sustainable Buildings – Level(s); EU Environmental Technology Verification; Eco-management and audit scheme; Green public procurement; Raw materials initiative; Eco-innovation action plan; Circular economy monitoring framework; European Innovation Partnership on Raw Materials; Environmental Footprint methods).

Створений на теренах ЄС механізм стимулювання та державного регулювання переходу від лінійної до циркулярної економіки за останнє десятиліття продемонстрував свою ефективність. Так, зокрема відповідно до досліджень Світової фундації з циркулярної економіки (Circle Economy Foundation) рівень запровадження принципів циркулярної економіки у глобальному вимірі у 2018 році склав 9,1%, а у 2023 – 7,2% [3]. При цьому для ЄС цей рівень у 2023 році становить 11,8% [4].

У цілому, досвід ЄС є яскравим прикладом державної політики з укорінення принципів циркулярної економіки у всі сфери економічного буття держав-членів та в умовах євроінтеграційних процесів, які відбуваються в Україні, потребує комплексного й системного осмислення з метою імплементації до вітчизняної практики.

Список використаних джерел:

1. Ukraine Facility. URL: <https://www.ukrainefacility.me.gov.ua/> (дата звернення: 26.09.2024).

2. Commission Staff Working Document Ukraine (2023). Report Accompanying the document Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions 2023 Communication on EU Enlargement policy. URL: https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/document/download/bb61ea6d-dda6-4117-9347-a7191ecef3f_en?filename=SWD_2023_699%20Ukraine%20report.pdf (дата звернення: 26.09.2024).

3. Circle Economy Foundation (2024). The Circularity gap Report 2024. URL: <https://www.circularity-gap.world/2024> (дата звернення: 26.09.2024).

4. European Commission. Circular economy. URL: https://environment.ec.europa.eu/topics/circular-economy_en (дата звернення: 26.09.2024).

УДК 378.1

Мельник Л.С., к.е.н.

Воротніков О.В., магістрант

Київського національного університету технологій та дизайну

ПІДПРИЄМНИЦЬКА ОСВІТА НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ ТРАНСФОРМАЦІЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

В нашій країні стати фізичною особою-підприємцем можна у віці 16 років, і до цього періоду молода особа має бути підготовлена до такої відповідальності. Користь та зиск - незаперечна та не викликає сумніву для загалу. Для молодих осіб мати власні кошти, зароблені самостійно, на основі